

CENTENARI DE LA FUNDACIÓ DEL TEATRE CATALÀ

Arbones - El dia 6 d'abril de 1866 representa una data de transcendència en els anys del Teatre Català.

Solé - Aquesta celebració del Centenari no la podem deixar passar sense fer-hi un comentari adient.

Arb. - Eugeni Judas ens pot dir alguna cosa sobre aquesta data.

Judas - Sempre deixeu al meu carrec les antigues glories.

Solé - La vostra experiència sobre teatre català, en quècom s'ha de conèixer.

Judas - La meua experiència és lògica, no sols pel meu entusiasme pel teatre sinó també perquè jo tinc l'honor de pertanyer a la gloriosa generació de la dècada del 1920 al 30. Una dècada en la qual la nostra cultura i els seus antecedents reberen una extraordinària difusió.

Arb. - En canvi, nosaltres pertanyem a la generació de post guerra i hem hagut de captar i rebre informació d'aquesta cultura d'una manera clandestina.

Solé - Exacte. Però, enlloc de divagar sobre la major o menor informació sobre els antecedents del teatre, per que no anem al "pinyol" de la qüestió. Expliquem d'una vegada que significa la data del 6 d'abril de 1866.

Arb. - Significa l'estrena de "Les joies de la Roser", drama en tres actes de Frederic Soler i que tothom coneix com a "Serafí Pitarra".

Solé - Això vol dir que l'estrena d'aquesta obra es pot considerar la primera pedra en la construcció del nostre teatre actual.

Judas - Aleshores, creieu que correspondria, en el Centenari de la seva estrena, fer un estudi sobre el valor de l'obra?

Arb. - Crec que fóra millor remarcar la transcendència de la data, sense analitzar els mèrits intrínsecs de l'obra.

Judas - Es poden retreure els defectes de l'efectisme i del poc gruix psicològic dels personatges del teatre de Pitarra, però, evidentment, les seves obres són d'una gran habilitat escènica.

Solé - Si més no, el fet d'ésser qui posa els fonaments per a una continuïtat i estabilització de la nostra escena ja mereix el reconeixement dels catalans.

Arbones - I molt més si considerem que calia rehabilitar un teatre construït amb una llengua corrompuda i amb antecedents d'altres obres d'un valor literari escas o nul.

Judas - Efectivament, el teatre català, fins en aquella data, és majorment bilingüe i gairebé sempre una mena de crònica del fet divers i del moment.

Solé - També cal tenir present que s'adreça a un públic de senzills menestrals.

Judas
~~mar~~ - I és precisament aquest públic qui l'ha de fer viure. Aleshores es pot comprendre l'ordiment i els diàlegs plagats d'aquestes ingenuïtats que avui ens fan somriure. L'autor coneix el seu públic i li parla d'acord a la seva sensibilitat i a la seva ~~xxxxxxxxxxxx~~ mentalitat.

Arbonés - Cal també considerar, per tal de valorar els mèrits d'aquells peoners, que sabien que es llençaven a una aventura teatral que mai no comptaria amb una protecció oficial.

Solé - Al contrari, cal dir que comptaria amb un entorpiment oficial en tots els temps i en totes les èpoques.

Judas - En el teatre, com en el coneixement de tota la nostra cultura, s'hi endevina el miracle de la voluntat d'un poble que lluita per a sobreviure. Indubtablement, el teatre català ha hagut d'arribar a la situació actual amb un gran esforç; com
~~arb.~~ - ~~xxxxxxxxxxxx~~ qui diu "cremant etapes".

Arb. - I quines etapes considereu fonamentals en el transcurs d'aquests cent anys?

Judas - Primerament aquests peoners, dels quals convé, de tard en ~~tard~~ tard, reposar alguna de les seves obres, on encara hi podem aprendre quelcom.

Solé - Creieu que el teatre de Pitarra pot interessar a les actuals generacions?

Judas - Tancant els ulls i situant-nos en aquella època, les seves obres conformen un estudi antològic i sovint són models de construcció escènica.

Arb. - Superada l'època de fundació, quina és la que considereu més important?

Judas - Innegablement, la gloriosa de Guimera, Russinyol, Iglésies.

Solé - Els considereu com a propagadors d'una mateixa tendència estètica?

- Judas - En absolut: Guimera és un geni d'una barreja de teatre realista i de teatre romàntic. A voltes té la genialitat de Shakespeare i de vegades l'alta volada dels romàntics.
- Arb. - I a Rossinyol, com el podem classificar?
- Judas - Rossinyol aporta a la nostra escena la poesia, de l'humor sense punxes àcides. Amb tot i les influències de l'escola realista i dels simbolistes, enriqueix la nostra escena amb l'obra més transcendental del barcelonisme: "L'auca del senyor Esteve".
- Solé - També considereu Iglesias transcendental?
- Judas - Iglesias aboca sobre l'escena els greus problemes socials de l'època amb una construcció en la qual s'hi veu la influència d'Ibsen.
- Arb.- - Aquesta influència d'Ibsen es nota en molta gent d'aquella generació.
- Solé - Tant que el català és l'idioma que té l'honor de posseir més traduccions del genial autor.
- Judas - Aquesta i altres causes, que hem denominar molt ràpidament, poden donar-nos una idea de la importància que Barcelona assolí durant els primers anys d'aquest segle, com a centre teatral europeu.
- Arb. - El Teatre Intim d'Adria Gual aplega tota una promoció d'innovadors del teatre d'aquell temps.
- Solé - Però tot això va morir en aquell intent del Teatre Intim?
- Judas - No. Morí l'any 1939. La dècada del 20 fou una època d'inquietud de renovació teatral. Pirandello, abans que Margarida Xirgu el portés a l'escena castellana, ja havia estat traduït al català per J.M. de Sagarra. El gran autor sicilià assistí al Romea a unes representacions del "Barret de Cascavells". Així mateix, Lenormand, Pagnol, J.J. Bernard, Valdrac es representaven normalment en català.
- Arb. - I avui som testimonis d'un nou ressorgir del nostre teatre, després de més de trenta anys de proscripció brutal.
- Judas - Crec, Arbones, que d'aquest ressorgir ens en podeu explicar quelcom.
- Arb.- - Efectivament, avui podem citar uns quants noms que situen el nostre teatre altra vegada a la davantera dins de la Península. Partint de Joan Brossa, qui ens representaria en el teatre

Judas - Aquest és el comentari que ens ha suggerit la commemoració dels 100 anys de teatre català, el qual contra els odis i les persecucions aguanta la gloriassa senyera que hereta de les mans de Frederic Soler aquell 6 d'abril de 1866 amb aquella obra "Les joies de la Roser", que entusiasma l'anima candorosa dels nostres avis.